1935). Vähem õnnestunud on võõramalt ainealalt kirjutatud „Frühgeschichte Lettlands“ (Riia, 1933). Loendatu kõrval on A-lt ilmunud rida väiksemaid sisukaid kirjutisi ja ülevaateid.

Isikl. kogutud andmed. *E. B.*

* **ARDER, Aleksander,** ooperilaulja, sünd. 7. IX 1894 vkj. Läänemaal Väike-Lähtru v. vene-õigeusu köstri pojana, lõpetas 1914 Riia vaimuliku seminari, õppis 1914—16 Varssavi ülikooli ajalookeeleteaduskonnas ja 1916 Peterhofi lipnikkudekoolis; oli ohvitseriks Vene sõjaväes ja seejärel eesti rahvusväeosades, kus toimis ms. 1918—19 sisekaitseülema adjutandina. A. õppis laulu 1916—17 pr. E. Hellmann'i juures Petrogradis, 1919—21 lauluõpetaja A. Disconzzi (Milaanos) ja G. Cunelli (Roomas) juures ja 1921—23 K. Nygren'i juures Stokholmis. A. oli 1923—31 „Estonia“ ooperi baritoniks, on teotsenud a-st 1928 Tallinna konservatooriumi lauluõpetajana. Ta on kontsertinud suure eduga kodu- ja välismail ning laulnud eesti laule grammofoniplaatidele.

Isikl. saadud andmed. *J. A.*

* **AREN, Peet,** maalikunstnik, oli 1927—30 maalikunsti õpetajaks „Pallase“ kunstikoolis Tartus, teotsenud pärast seda Tallinnas. A-i uuemaist teoseist on väljapaistvaimad „ „Pallase“ hoov“ (1927), kaks suurt dekoratiivset pannood Tallinna Balti raudteejaamale (1928), prl. L. Tartland'i (pr. Riivese) portree (1928), „Ülestõusmine“ (1932) ERM-s, „Ema“ (1932) ja Mare Leet'i portree (1934), „Naise portree“ (1938), pannoo „Rannal“ (1937) Pärnu rannahotellis, suur dekoratiivne pannoo „Eesti tööstus“ (1937) Königsbergi idamessi Eesti osakonna jaoks ja dekoratiivne maal „Eesti käsitöö“ (1938; kõik õlimaalid) I rahvusvahelise käsitöönäituse jaoks Berliinis. Ühtlasi on A. osa võtnud eesti kunstinäitusist välismail. Viimaseil a-il on ta töötanud intensiivselt rakenduskunsti alal, teostades suurel hulgal sisekaunistuse töid kinodes (näit. „Modern“, „Ars“, „Diana“ Tallinnas ja „Central“ Tartus), kohvikuis („Kultas“, „Asko“ Tallinnas ja „Ateen“ Tartus), teatreis („Vanemuine“, „Endla“), Pärnu rannahotellis, paljudes riiklikes hooneis jm. Ka on A. majandusministeeriumi ülesandel korraldanud heade tagajärgedega Eesti osakonna väljapanekute kunstilist külge Königsbergi idamessil (1937, 1938) ja I rahvusvahelisel käsitöönäitusel Berliinis (1938).

Isikl. jm. saadud andmed.

A. V.; T.

ARENS (Ahrens), Johann, balti-saksa kirikuõpetaja, sünniaeg teadmata, oli raamatuköitja selliks Tartus 1698, hakkas järgmisel a. kaupmeheks, saadeti koos teiste Tartu kodanikkudega Venemaale (1707 või 1708); sealt tal õnnestus esimesena juba 1712 tagasi pöörduda. A. asus elama Nõkku, kus tol ajal puudus kirikuõpetaja nagu teisteski Tartu ümbruse kogudustes peale Võnnu. A-i vaimulikukalduvused ja -osavus, mis olid paaritatud eesti jt. kohalikkude keelte oskusega, tegid tema rahvale hingekarjasena meelepäraseks. Kasutades Nõos tsaar Peeter Suurega (vt.) kokkusaamise juhust, sai ta viimaselt loa asuda Nõo pastori kohale, kui ta sooritab katse konsistooriumis. Kuigi A-i teadmised polnud rahuldavad, sai ta siiski 1712 Nõo pastoriks ja püsis sellel kohal enda surmani 1735. A. oli ühtlasi Tartu eesti koguduses (1712—23) ja saksa koguduses (1712—19) pastoriks. Tema ettevõtteks oli purunenud Jaani ja lagunemise tõttu rahvale ohtliku Maarja kiriku asemele uue puukiriku ehitamine eeslinna, arvatavasti praegusele Vene tänavale, 1715. a.

Napiersky, Pred.-Lex. I; Tartu arhiividest saadud andmed. *K. Kk.*

ARISTE (end. perekonnanimi kuni 1927 **Berg**), **Paul,** keeleteadlane ja folklorist, sünd. 21. I 1905 vkj. Tormas mõisa sepa pojana, lõpetas 1925 Tallinna linna poeglaste humanitaargümnaasiumi (praeguse Gustav Adolfi gümn.) ja õppis 1925—29 Tartu ülikoolis eesti keelt jm., omandas 1931 mag. phil. astme ning 1939 dr. phil. astme; ta täiendas end foneetika alal Helsingis ja Hamburgis ning on viibinud korduvalt uurimismatkadel eesti rootslaste ja Iisakus luteriusuliste venelaste juures; ka on ta osa võtnud oma erialal rahvusvahelistest kongressidest. A-st 1933 on A. olnud foneetika õpetajaks Tartu ülikoolis, ühtlasi 1934—38 Eesti Keele Arhiivi korraldajaks ja seejärel seals. vanemaks assistendiks. — A. peamised tööalad on eesti keel, eriti selle suhted rootsi ja alamsaksa keelega, eesti foneetika, ühtlasi vadja keel, eesti folkloor ja kõrvalharrastusena eesti mustlaste keel ja jidiš. Ta sulest ilmunud töist ning artikleist nimetatagu: „Nook“

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 18